Ч. 288 (13.833). Львів, субота 27. жовтня 1934. Pocztowa oplata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Конфіската „Діла“.

Вчорашнє (287) число „Діла“ підпало конфіскаті за одну новинку, прислану нам з Лемківщини. Це вже 39-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Апостольський Візитатор

для Галицької Церковної Провінції.

В „Меті“ (ч. 42. з 28. ц. м.) подає Митрополит Андрей радісну вістку, що Св. Отець назначив для трьох єпархій нашої Церковної Провінції Апостольського Візитатора. На цей уряд вибрано о. Івана Гудечка, черця Ч. Н. Ізбавителя, генерального консультора Згромадження оо. Редемптористів і консультора кількох римських конгрегацій.

Подавши цю вістку, Митрополит висловлює надію, що ця Апостольська Візита „принесе цілій нашій Провінції і нашій Єпархії таке відновлення духа, яке приносить добре відбута і добре принята місія. Особисто маю щастя Апостольського Візитатора знати віддавна і мав неодин раз нагоду переконатися про Його велику прихильність для нашої Церкви“.

Закінчив Митрополит таким бажанням:

„Бажаю, щоб Апостольський Візитатор пізнав ціле релігійне життя нашого народу, всі його прикмети й недомагання; тому усильно прошу всіх Всечесних Отців, а й усіх світських людей, з якими схотів би Апостольський Візитатор говорити і до себе запросить, йому з якнайповнішою щирістю й отвертістю все сказати, що може мати тільки якесь значіння для вашого релігійного життя. Є справою справді великого значіння для цілої Єпархії, а вчастині для цілої Церковної Провінції, щоби все те Апостольський Візитатор пізнав. Для мене особисто було би також незвичайно великою благодатю з тієї нагоди довідатися про все, що мені в моїй архієрейській діяльности могло би бути корисне та що могло би допомогти до її виконування“.

Воєнна фльота Злучених Держав плине на Тихий Океан.

КРІСТОБАЛЬ, 25. 10. ПАТ. Вчора несподівано приплила воєнна фльота Злучених Держав до Панамського каналу. 80 воєнних кораблів стало негайно перепливати панамський канал на Тихий Океан. Тому рух торговельних кораблів припинився на 40 годин.

Конґрес французьких радикалів.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. У Нант починається нині 31. річний конґрес радикальної партії, який своїми рішеннями заважить на укладі політичних взаємин у Франції. На конґрес приїде 1.200 делегатів, між ними 200 послів і сенаторів. Одночасно відбувається конґрес радикальної орґанізації молоді. Конґрес відкриє і виголосить промову мін. Еріо; реферат про реформу конституції пос. Корні, який рішуче виступає проти проєктованої зміни конституції в тому напрямі, щоб президент мав право розвязувати палату послів.

Проти Еріота та його прихильників виступає опозиція, яка буде домагатися зірвати співпрацю з іншими політичними партіями. Горяча політична дискусія відбудеться щойно в пятницю пополудні. Резолюції прийме конґрес щойно в неділю.

Ґрупа радикальних послів принципіяльно згодилася на ревізію конституції. Одначе посли протестують проти широких прав для президента, який матиме змогу розвязувати парлямент.

Японія затіснює співпрацю

з В. Британією.

З Токіо надійшли вістки, що японський цісар приняв на довшій авдієнції англійських промисловців, які приїхали до Японії і Манджу-ко, щоби розглянути можливости співпраці англійського промислу з японським на Далекому Сході. Японська преса пише, що авдієнція в мікада є характеристичним винятком в історії Японії, бо дотепер мікадо ніколи не приймав ніяких торговельних делеґацій. Преса здогадується, що В. Британія і Японія незабаром заключать торговельний договір, який принесе користь обом державам.

Завзята плєбісцитова кампанія.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. Авас повідомляє з Женеви: Міжнародній комітет радикальних діячів надіслав до ради Ліґи Націй меморіял із запевненнями, що до списку управнених до голосування в басейні Сари вписано забагато людей. 530.000 осіб це за велике число управнених до голосування, бо комісії свідомо вписували фальшиві дані особам, які не мали права голосувати. Таким чином виборчі комісії піддержали „німецький фронт“ з некористю для прихильників, які не хочуть, щоби басейн Сари прилучено до Німеччини.

Нарада французького амбасадора

з Гітлером.

БЕРЛІН, 25. 10. ПАТ. Вчора мав французький амбасадор Понсет довшу нараду з канцлером Гітлером. Підчас наради був присутній міністр закордонних справ Нойрат. Політичні кола сподіваються, що мін. Ляваль хоче навязати взаємини з німецьким урядом і до цієї наради привязують велику вагу. Офіційний комунікат згадує тільки, що амбасадор Понсет подякував в імені президента і французького уряду за співчуття канцлера Гітлера та німецького уряду з приводу вбивства мін. Барту.

Домагаються кари для начальників поліції.

ПАРИЖ, 26. 10. ПАТ. Посол Доманж зголосив інтерпеляцію до премієра Думерґа, домагаючися гострої кари для начальників тайної поліції за вбивство короля. Мотивує тим, що цього вимагає престіж Франції на міжнароднім терені.

—o—

Важка доля Академічного Дому.

Львів, 25. жовтня 1934.

Академічний Дім у Львові, це — як відомо — власність Наукового Товариства ім. Шевченка. Піднаємцем і адміністратором є Товариство Прихильників Освіти на таких умовинах, що воно має зі своїх прибутків покривати всі видатки, звязані з адміністрацією дому. Таким робом НТШ стоїть від Академічного Дому осторонь, маючи — зрештою — чимало власних турбот. Аж ось раптом кілька днів тому дістало від адміністраційної влади листа, який створює зовсім нову ситуацію і ставить на чергу дня цілу справу Академічного Дому, справу просто його екзистенції.

Лист городського староства настільки цікавий, що подаємо його в цілості в ориґіналі:

W ostatnich latach stwierdzono, że Ukraiński Dom Akademicki przy ulicy Supińskiego l. 21. stał się siedliskiem propagandy O. U. N. i kuźnią roboty wywrotowej tej organizacji. W czasie każdoczesnej perlustracji Ukr. Domu Akadem., przeprowadzanej przez organa P. P. stwierdzano stale, że instytucja ta służy na pomieszczenie osób podejrzanych o przynależność do O. U. N., których przytrzymywano i przekazywano do dyspozycji władz sądowych, ostatnio zaś w dniu 17-go czerwca 1934 r. zpośród mieszkańców Domu Akademickiego 4 osoby, jako zagrażające bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, odstawiono do obozu odosobnienia w Berezie Kartuzkiej. Z faktów bardziej jaskrawych podnieść należy wynik rewizji przeprowadzonej przez wydział śledczy P. P. w dniu 10. X. 1932 r., w czasie której znaleziono i zakwestjonowano w różnych ubikacjach tej realności większą ilośc literatury OUN. i archiwum egzekutywy tej organizacji, oraz stwierdzono, że na 157 mieszkańców tego domu 84 osób było niemeldowanych, za co zarządcę Włodzimierza Markusia pociągnięto do odpowiedzialności karno-administracyjnej. W czasie likwidacji zamierzonej w dniu 30. IX. 1933 r. demonstracji wywrotowców OUN. pod Urzędem Wojewódzkim stwierdzono, że większość demonstrantów rekrutowała się z mieszkańców Ukr. Domu Akadem., zpośród których organa policji przytrzymały 6 osób. Ostatnio w toku śledztwa karno-sądowego ustalono w dochodzeniach, że w Ukr. Domu Akad. jedną ubikację utrzymywano w stanie wolnym (niezamieszkanym) do dyspozycji OUN. jako lokal przeznaczony na konferencje i narady tej wywrotowej organizacji przy zachowaniu wszelkich środków konspiracji normalnie w porze nocnej i przy zgaszonych światłach.

Ponadto stwierdzono, że stowarzyszenie „Prychylnykiw Oświty“, które przejęło od P. T. administrację samodzielną Ukr. Domu Akad. na zasadach samowystarczalności, prowadziło tak nieudolną gospodarkę, że pomijając dla naukowych celów tabularnego właściciela tej realności, dopuściło ze szkodą dla skarbu państwa do bardzo znacznego

obciążenia powyższej nieruchomości zaległościami podatkowymi, wynoszącymi po koniec 1933 roku sumę około 2.400 zł.

Ponieważ powyższy stan rzeczy, zagrażający bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu nie może być nadal tolerowanym, zechce P. T. jako tabularny właściciel Ukr. Domu Akad. celem nie dopuszczenia do represji przewidzianych i uzasadnionych obowiązującemi przepisami ustawowemi (art. 16. ustawy o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. Dz. U. R. P. № 94. pozycja 808) i wyzucia temsamem młodzieży ukraińskiej akademickiej z jedynego domu studenckiego niezwłocznie przystąpić do usunięcia tych uchybień dotychczasowego administratora „Tow. Prychylnykiw Oświty" przez przejęcie we własny zarząd Ukr. Domu Akadem. i wyznaczenia ze swego łona specjalnego komitetu administracyjnego dla tej instytucji, w skład którego wchodziłby również delegat Starostwa Grodzkiego z głosem decyzji w sprawach dotyczących likwidacji wywrotowych agend i poczynań elementów hołdujących hasłom OUN.

O zapadłej decyzji proszę mnie zawiadomić z podaniem składu personalnego Komitetu administracyjnego powołanego do sprawowania zarządu Ukr. Domu Akadem. celem wyznaczenia z mej strony delegata tut. urzędu.

Starosta grodzki d-r Klimów.

В той спосіб на Наукове Товариство Шевченка паде несподівано ще один важкий тягар. Наукове Товариство, очевидно, мусить повинуватися розпорядкові влади і перейняти у свою управу Академічний Дім. Із цим, як бачимо з листа городського старости, вяжуться дві справи: 1) моральної натури, — справа закидів влади щодо „атмосфери" в Академічнім Домі і 2) справа грошевої натури, себто поважних довгів, які тяжать на Академічному Домі. Приймати адміністрацію Академічного Дому серед таких обставин — річ справді мало принадлива.

Не входячи у детальну аналізу наведеного письма городського старости, мусимо підкреслити, що не вперше влада створює супроти українських установ прецеденс на підставі закону про товариства з 1932 р., делеґуючи свого представника до комітету, що адмініструвати ме Академічним Домом. Не знаємо ще, яких заходів вживе у цій справі Виділ НТШ і Т-во Прихильників Освіти, в усякому разі останній розпорядок влади це безперечний удар — хоч би лише для престіжу українських установ.

Виринає думка, чи — залишаючи на боці правильність наведених конкретних арґументів влади і всі безпосередні та посередні причини, що витворили відомі течії серед української молоді, — чи не можна було запобігти такому, як оцей, розпорядкові влади. Справа безперечно дуже складна. Бо коли мова нпр. про довги, які зробило Товариство Прихильників Освіти, то не слід забувати, що головною матеріяльною підпорою того Т-ва це вплив з прилюдних грошевих збірок. З хвилиною, коли влада ті збірки заборонює — створює просто заворожене коло: не допускає збирати гроші, які в першу чергу йшлиб на оплату податків Акад. Дому, і потім за незаплату тих зобовязань потягає до відповідальности!

Таких заворожених кол у справі „Акад. Дому" більше. Відомо наприклад, що одною з найбільших болячок українського злиденного студентського життя — це брак дешевого помешкання у Львові. Не одного українського студентського дому треба, а трьох! А всеж чуємо, що тепер на яких 110 місць в Академічному Домі живе там всього ок. 50 студентів, — та й то здебільша не студенти університету! Не диниця: жити в атмосфері вічних поліційних ревізій неприємно, та вчитись вже зовсім неможливо.

Розпорядок городського старости актуалізує не лише справу Академічного Дому. Рубом ставить питання всієї студентської долі, питання нужди українського студента й національного обовязку опіки над студентською молоддю: опіки моральної і матеріяльної. Цей обовязок громадянства тяжить на ньому навіть без огляду на те, чи само студентство собі цього бажає, чи ні, і чи своєю поведінкою, якої клясичний приклад ми бачили на відомій затяжній кризі у Т-ві Прихильників Освіти, не відстрашує найбільш охочих громадян від праці у цій ділянці.

Інформаційна служба американської преси.

Читаючи вістки про поширення, численьність і велитенський наклад американських часописів, неодин буде заходити в голову, якій обставині приписати такий високий тираж американських часописів і таке відношення публики до преси.

В нас війшло „в моду" ставити справу так, що все треба робити з патріотизму. З патріотизму треба піддержати підприємця, хочби він був несолідний, несловний і давав лихий виріб за добрий; з патріотизму треба належати до кооперативи, з патріотизму належати до касинового товариства і з патріотизму — читати часопис. Беручи справу з другого боку, в нас витворюють ся одиниці, які вчаться з того жити, що причислюють себе до українців.

Беручи під увагу пресу — Америка ставить справу по купецьки й каже: дам тобі часопис величини подвійної як „Діло", в найменшому обемі на 16—60 сторінок, а в неділю на 160 сторінок, або й більше. Тому, що не знаю, кому часопис попаде в руки, я напхаю там усяких відомостей; що тебе не цікавить, цього не мусиш читати. І дійсно є тут відомостей багато і всі вчасні. І не дивно. Бо нпр. „Ню Йорк Таймс" видає річно на саму тільки пересилку депеш пів міліона долярів. Знані випадки, що нпр. цілі енцикліки папи, що мали по кільканацять тисяч слів, переказблювали з Риму до Ню Йорку того дня, коли вони появилися. Це вже стало правилом, що найважніші події, які діються нпр. у Парижі, американська преса подає в найгіршому разі на кілька годин пізніше, ніж париські часописи. Всі передполудневі дебати в Лізі Націй обговорюють американські щоденники подрібно у вечірніх виданнях, а вісти з поля бою в Манджурії доходили до Вашинґтону чи Шікаґо щонайбільше на 12 годин пізніше. Як бачимо, то під тим оглядом там дещо інакше, ніж у нас. У часі радія, літаків, електрики, у нас люди обходяться тижневиками, або й щоденниками з опізненими відомостями, бо нечитаюча публика не дасть змоги зорґанізувати власну пресову обслугу.

Було би помилкою думати, що нема інших причин, що примушували би американця піддтримувати пресу. Цій обставині сприяє також американський звичай, що часописів нема ані по ресторанах, ані по каварнях, ані по фризієрських льокалях. Хочеш читати, хочеш знати, що діється у світі, чи хочби у своїй власній місцевості, мусиш купити часопис. В Америці нема звичаю зогиджувати мури міста, а тимсамим його вигляд — клепсидрами, афішами чи якимись оголошеннями. Це т. зв. реклама. Для цих справ є часопис. Хотять українці подати до відома, що приїде до міста хор Кошиця, чи балет Авраменка, мусять також подбати про оголошення в американських часописах і заплатити велитенські суми, ще й предложити наперед прихильні оцінки інших ґазет. Має кіно чи театр якусь притягаючу новину, мусить це проголосити в часописі. Має купець на продаж крам, чи робить випродаж або дає якісь полекші при закупні, мусить подати це до відома при допомозі преси. Та ще за мало цього: треба в публику вмовити, що цей артикул найкращий, що цей лік найвартніший, що ця бензина найвидатніша, що такіто консерви мають найбільше вітамін і т. п. — це все зробить у першій мірі преса. Це т. зв. американська реклама.

Звіт реклямового комітету виказує, що Америка видала за 1932 рік на реклямy 565 міліонів

Обовязком кожного читача „Діла"

в місяці жовтні не тільки вирівняти залеглости за „Діло", але й приєднати нашому органові хоч одного нового передплатника.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЖОВТНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 9

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

IV. ВІДНОСИНИ ДО СЕЛЯНСТВА. ЖИТТЯ НА СЕЛІ. ПРОЯВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТИ.

Відносини моїх родичів до місцевих селян були, як вище вже згадано, добрі й сердечні. Говилівських селян уважали ми всі собі близькими. До батька ходили вони по пораду й поміч у кожній справі. Він робив між ними справки, годив спори, був суддею, на якого присуд здавалися безвідкличнo. Взагалі не лиш у своїй парохії, але й у цілій околиці мав батько велику повагу. Як довголітній декан мав часто до діла зі спорами між парохом і парохіянами, або між парохами й сотрудниками і звичайно брав сторону тих других, себто парохіян, чи пак сотрудників. Це робило злу кров між старшими священиками, але зєднувало нарід. Мати була порадницею селян у всіх потребах. Лічила домашніми ліками, часто сама ходила до хорих і нераз варилися у нас дома поживніші, або гігієнічніші страви, які висилано хорим на село. Селяни любили і поважали „Імость"; як умерла мати в 1881 р., плакало за нею ціле село.

Правда, ми жили ще серед відгомонів традицій старої шляхеччини, з її поглядами на хлопа. Одначе у наших відносинах до народа ті традиції в практиці не примінювалися, а навпаки: нас виховували в поглядах, що це також людина і що треба її поважати. Тямлю, як був я 5- або 6-літнім пустим хлопцем, кинув я раз грудою чи камінцем за якимсь господарем, що прийшов до батька з орудкою. Він пожалувався батькові. Батько, з яким у подібних випадках не було жартів, зробив зі мною екзекуцію на місці, а крім цього казав мені того мужика поцілувати в руку. Це вілося раз на все в мою память і вплинуло рішуче на мою орієнтацію в справі мужицтва. Не було у нас ані здирства народа за треби, як у інших священиків, ані даремщини, себто роботи парохіян безплатно при господарстві. Часом лише у літній порі, в жнива, в неділі пополудні по вечірні, посилали господарі батькові запряги, звозити збіжжа з поля. Це була й уся даремщина, яку я затямив.

При всіх важніших нагодах гостили родичі визначніших господарів села у своїй хаті і при своїм столі. В кожне Різдво і кожний Великдень приходили в другий день свят по богослуженні в церкві репрезентанти громади, звичайно в числі двацять і кількох, на свячене. В гостинній кімнаті були для них застелені столи, довкола яких засідали вони разом з батьком, а ми їм услугували. При нагоді весіль у родині, як віддавалися мої сестри, або хто інший з родини в нашій хаті, відбувалося вже кілька днів наперід весілля для громади. Тут уже просили всіх господарів і господинь та гостили їх обильно, при чому співано весільні пісні; опісля молодь танцювала при сільській музиці. Таким способом громада почувалася немов членами нашої родини і цікавилась її долею. І кожний з нас по довших роках, хоч уже вийшов з дому і проживав далеко від нього, стрінувшися з кимбудь із говилівських, відчував, що стрічається із своїми, неначе з родиною. В себе гостили люди на селі батька, а часом і нас, тих, що були дома, найчастіше при нагоді „поминок", тобто богослужень, які в осени, або в зимі наймали сільські господарі за померших своєї рідні. По таких богослуженнях відбувався в домі дотичного господаря обід, на який просили священика, часом ще декого з його родини, свояків та сусідів. При обіді обговорювались місцеві справи, а часто і справи зі світа, при чому ті селяни, що читали книжки, ділилися тут своїми враженнями з іншими.

Читалень у 60-их рр. не було ще, та були вже в селі такі селяни, що читали охоче тодішні часописи та книжки. Щойно в 1868 р. розпочинаються видавництва „Просвіти". На селі у нас читали охоче видавану „Просвітою" „Зорю", опісля видання Наумовича „Науку" і „Руску Раду", які через свою популярність находили широкий попит. Треба признати, що ті видавництва причинялися значно до піднесення освіти народа. Видання Наумовича не були з початку розсадниками москвофільства. Взагалі в тих часах (60-і рр.) москвофільство на селі не прокидувалося. Про партійні ріжниці нарід не знав, а й між інтеліґенцією на провінції не було ще партійних спорів. В моїх найран-

доларів. Отже — це поважна пайка в утриманні часописів. Найбільші видатки на рекляму мають фабрики авт (64 міл. дол.), тютюну (22 міл. дол.), харчевих засобів (20 міл. дол.), фармацевтичні (13 міл. дол.), нафтові фірми (10 міл. дол.), фабрики мила (7 міл. дол.), залізниці (6 і пів міл.) і т. д.

Ніде правди діти, що наші „Бесіди“, каварні, ресторани та інші випочинкові льокалі не причиняються до збільшення накладу української преси.

Лев Ясінчук.

Національні роковини.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ ПРО СВЯТКУВАННЯ 1-ГО ЛИСТОПАДА.

У сьогоднішньому числі „Мети“ (з 28. п. м.) находимо на першій сторінці таку статтю Й. Е. Митрополита п. н. „Національна річниця“:

Кожна важніша подія в житті одиниць і родин і цілої суспільности-народу звертає думку і серця християн до Всевишнього Сотворителя неба і землі, бо від Провидіння Його залежить доля і людей і народів. Тому й усі національні роковини звеличують християни молитвами й торжественними Богослуженнями. Знають, що від Благодаті Всевишнього і від Його святого Благословення мають випросити собі кожний зокрема і цілому своєму народові всі ті дари небесні, яких потрібно до всесторонного і щасливого розвитку всіх народніх сил і прикмет і до благословенного розвитку духового й матеріяльного життя народу.

В день Першого Листопада зберуться по наших церквах українці, віруючі християни-католики, щоби перед престолом Всевишнього предложити свої молитви, подяки та прохання. Вихваляючи передовсім всемогучу Силу Спасителя нашого і Царя Христа, будемо складати Йому подяку за всі даяння-блага і за всі совершенні дари, що задля заслуг Його життя і смерти на наш нарід спливають кожної днини. Будемо Христа Спасителя благати за милосердя для всіх тих, що терплять, будемо поручати Його милосердю душі всіх померших, а особливим способом Тих, що поклали буйні голови на полях слави і сповненого обовязку.

Церква і церковні установи стали практикою віків і силою Божої установи до того ступня осередком життя та джерелом світла й сили, що навіть ті, котрі відчужилися від Правди, яку Церква голосить, та від принципів, яких боронить, у великі національні роковини стають у ряди з українцями-християнами і лучаться з ними як не вірою, надією й молитвою, то бодай зовнішньою приявністю в наших храмах. Ми допускаємо їх радо, бодай до того зовнішнього участництва з нами, надіючися, що зовнішні форми і звичаї доведуть їх за Божою Благодаттю до внутрішньої духової спільноти, що нас поміж собою і з Богом вяже в те всесвітове і відвічне братство Любови Божої, яке св. Письмо називає Містичним Тілом Христа.

Хвилина торжественних молитов і сердечних всенародніх благань за милосердя зворушує часом і тих, що — чужі Христовій Благодаті — все таки оцінюють, чим є релігія і Церква для народу.

Однак бувають, на жаль, і люди, що до того ступня затратили християнську віру, і до того ступня відчужилися від християнської думки, що в торжественну хвилину всенародніх молитов приходять у наші храми, щоби святощі наші святотатським поведенням топтати. З храму Божого і з храму молитви роблять арену крикливих і нерозумних політичних демонстрацій, якими зневажують Всевишнього і ображують християнські почування свого народу. Перед таким зловживанням нерозумних і засліплених, для яких Богослуження є тільки зовнішньою формою, а патріотизм полягає тільки на словах і криках, мусимо двері наших храмів замкнути.

*

Вище наведена стаття Й. Е. Митрополита мусить покласти край тій фальшивій інтерпретації, з якою деякі люди — напр. священики-москвофіли — старалися тенденційно підходити до відомого розпорядку Митрополита про заборону відправляти богослуження для політичних цілей: ту заборону дехто хотів у той спосіб злобно накручувати, що не вільно правити богослуження також з приводу великих національних роковин чи якихось поважних культурних або суспільних нагод (ювилей просвітних чи господарських установ і т. п.). Очевидно, що згадана попередня заборона ніколи таких думок не мала, а проте треба вислухати з признанням найбільш авторитетного у цій справі голосу Й. Е. Митрополита, що виключає на будуче всякі можливости злобного перекручування митрополичих інтенцій.

Голос Митрополита є теж найповажнішою пересторогою для всіх тих наших молодих одиниць, які своїми легкодушними виступами підчас святкування національних роковин не лише каламутять святочну атмосферу, але й стягають репресії на учасників свята без ніякої користи для ідеї, що просвічувала даним історичним подіям.

ших літах, коли я лиш навчився читати, виховувався я на таких видавництвах, як „Поезії“ Миколи Устіяновича, яких учили мене напамять, і то навіть тоді, коли я не вмів ще читати таких, як „Неділя“, видавана Попелем, а відтак на виданнях Наумовича, які в перших роках читав я дуже охочо. Та з кінцем 60-их рр. почав мій старший брат Іван, що був тоді гімназійним учеником у Бережанах, привозити з собою „Правду“, а таксамо почала приходити „Правда“ також і зі Львова. „Правда“ з початку була для мене трохи незрозуміла. Я не міг привикнути до фонетики та до світського світогляду, який там домінував у противенстві до чисто церковної атмосфери, що панувала в усім, що я досі читав або чув. Коли раз брат привіз поезії Шевченка, що вийшли тоді у Львові, то я також не міг відразу до них привикнути. Вони не підходили тоді під мій світогляд.

Те саме враження мали і ті письменні селяни, які вже рвалися за книжками. „Якесь воно дивне“ — казали вони про українські книжки, в яких повіяло новим духом. Та швидко цей погляд змінився і в них. Вже в початках 70-их рр. були у нас на селі люди, що купували дорогі тоді українські видання, як напр. повісти Нечуя-Левицького і читали їх із захопленням. Були вже і передплатники „Правди“, а згодом стало ціле село свідомо українським і задержало ту свідомість навіть тоді, коли по смерти батька прийшов туди парох, явний москвофіл.

(Далі буде.)

Обезпечення в нас і в інших народів.

(З нагоди пресової конференції в „Карпатії“).

ЩО ТАКЕ РЕАСЕКУРАЦІЯ?

Кожне обезпеченеве товариство реасекурує свої риски у відповідному відсотку в інших товариствах. Т-во „Карпатія“ реасекурує свої обезпечення в заграничних товариствах — так, що за кожне обезпечення, заключене в товаристві „Карпатія“, несе відповідальність не лише Карпатія, але також реасекуратори. З тих причин не може бути й мови, щоб обезпечення, заключені в „Карпатії“ були менше певні, як в інших товариствах.

Крім обезпечень безпосередніх Карпатія має цілий ряд обезпечень, відданих їй в реасекурацію обезпечень з Австрії, Чехословаччини, Німеччини, Югославії, а навіть Туреччини і за ці посередні обезпечення несе таку саму відповідальність, як за свої безпосередні обезпечення.

Через непорозуміння суті реасекурації і незнання того, що кожне навіть найбільше товариство віддає частину безпосереднього обезпечення іншому товариству до реасекурації, і то на те, щоби переводити так зване вирівнання риска, — стрічаємо в нашій праці серед нашого громадянства погляд (розуміється кольпортований ворогами товариства), будьто би Карпатія була агентурою Фенікса.

Фактом є, що Карпатія має реасекураційні договори з іншими товариствами між іншим з т-вом „Фенікс“, що по своїй величині є другим з ряду обезпеченевим товариством на континенті і це для обезпеченого є лише прикметою, що в їхніх рисках беруть участь теж інші товариства. Одначе з титулу реасекурації обезпечений не має ніяких доплат, бо без огляду на те, чи дотичне обезпечення товариство реасекурує чи ні, премії є однакові. Лише той, хто не знає техніки обезпечення, може твердити, що товариство, що стоїть в реасекураційних взаєминах є агентурою чужого товариства. В такому разі нема на світі ні одного обезпеченевого товариства, що було би самостійне, — бо кожне мусить мати реасекураційні звязки.

Та в останніх часах деякі чинники, яким залежить на тому, щоби підкопати довіря до Карпатії, починають воювати проти неї ще одним аргументом, а саме залякують її членів тим, що Карпатія є товариством, опертим на взаїмности, та що члени товариства у випадку його ліквідації або банкроцтва будуть відповідати за зобовязання товариства до висоти обезпечених сум так, як у кооперативах до висоти своїх уділів. Це дуже злобне визискування несвідомости громадянства.

УДІЛИ Й УДІЛОВЦІ.

Є засаднича ріжниця між кооперативою і товариством взаїмних обезпечень. Кожний член кооперативи мусить бути рівночасно уділовцем кооперативи. Зате обезпечений у товаристві взаїмних обезпечень є членом товариства, одначе уділовцем є лише той, коли зложить уділ. Із членів обезпечених у нашому товаристві лише декілька є уділовцями, які при засновинах товариства або доповнюючи його основний фонд (себто уділовий капітал) вплатили добровільно уділи (уділ 100 зол.). Більшість уділів вплатили наші установи й вони є уділовцями; у випадку ліквідації або банкроцтва вони а не обезпечені ручать своїми уділами за зобовязання товариства. Члени не є відповідальні супроти вірителів товариства, відповідають лише супроти товариства. Виповісти основний, себто уділовий капітал уділовці не можуть. Сплачувати основний капітал можуть уділовці у випадку ліквідації або банкроцтва тільки тоді, коли будуть сплачені всі інші зобовязання. Навіть на сплату основного капіталу не можна побирати від членів доплат.

Крім основного фонду має Товариство так зв. обезпеченевий фонд, а його головним складником є так зв. премійні резерви. Фонд цей зростає з кожним роком, бо до цього фонду мусить товариство відкладати від кожного обезпечення відповідаючу правним приписам премійну резерву. Фонд цей мусить мати кожної хвилини повне приписане покриття і він не є власністю товариства лише власністю членів в управі товариства та стоїть під безпосередньою незвичайно строгою контролею Міністерства Скарбу Державного Уряду Контролі Обезпечень. Його не може товариство нарушити без спеціяльного дозволу Державного Уряду Контролі Обезпечень.

НА ВИПАДОК ЛІКВІДАЦІЇ.

У випадку ліквідації товариства є забезпечені всі права обезпечених, що випливають з договору обезпечення тим, що льокати обезпеченевого фонду себто премійні резерви, що є власністю членів, творять окрему масу і цю масу, якщо вона не має повного покриття, треба доповнити до повної висоти із загальної маси, себто з уділового капіталу, тощо. У випадку ліквідації звичайно всі обезпечення з приналеж

ними до них премійними резервами переноситься до іншого товариства обезпечень і обезпечення продовжується. Те саме роблять і в акційних спілках. Тепер майже нема ніякої ріжниці між акційною спілкою і товариством взаїмних обезпечень. Тепер нема чистого типу акційного або опертого на взаїмности товариства, лише є типи мішані. Навіть ця обставина, що акційні товариства мають більший основний капітал як товариства взаїмних обезпечень не є суттєве, бо дуже часто акційного капіталу в цілости не вплачують, лише в частині.

Давніше дійсно була величезна ріжниця між акційними і опертими на взаїмности товариствами. Акційні товариства побирали від обезпечених премії в устійненій згори висоті, а товариства взаїмних обезпечень, побирали лише зачети, та щойно з кінцем обезпеченевого року після обчислення прибутків і видатків устійнювали висоту премій і розкладали на членів відповідно до висоти їхнього обезпеченого капіталу.

Тепер акційні й оперті на взаїмности товариства обезпечень працюють лише на основі постійних премій. Премії товариств обезпечень чи акційних чи взаїмних є такі самі, бо є побудовані на тих самих елементах і кожна тарифа мусить бути затверджена Державним Урядом Контролі Обезпечень та мусить відповідати законним приписам так, що і під тим оглядом нема ніякої ріжниці між товариством обезпечень акційним і взаїмним. (Докінчення буде.)

У справі целібату
у львівській Греко-Католицькій Семинарії.

З авторитетних кол гр.-кат. семинарії дістаємо таку заяву:

У звязку з прийняттям питомців на І. рік Богословія поширилися серед нашого громадянства ріжні здогади і сплетні, які, відповідно приправлені, найшли потім відгомін у польській, російській та навіть — у передруках — в українській пресі. Так напр. один впливовий польський орґан у Варшаві розписався недавно про „бунт“ питомців, які з протестом проти введення целібату німби їздили до Апостольської Нунціятури у Варшаві, а виленське „Русское Слово“ пустило другу сензацію, що „численні“ (?) студенти Духовної Семинарії у Львові „звернулися до православного благочинного в Галичині, о. архимандрита Филотея, настоятеля парохії у Львові, з проханням прилучити їх до православія і робити заходи в справі зачислення їх до студентів православного богословського факультету“.

Ми уповноважнені подати до відома, що нотатка про „бунт“ і поїздку до Варшави це злобна видумка, а також подібною видумкою є нотатка „Русского Слова“, якщо річ іде про „численність“ перебіжчиків до православія. Чи справді якісь поодинокі заходи неприйнятих питомців були, не можемо ствердити, бо до цього не маємо ані змоги, ані охоти. Цеж — якщо це правда — апостазія найгіршої, бо продажної сорти, з людського боку так само жалюгідна, як кожний злочин. Та проте віра в нашу молодь не дозволяє нам навіть припускати, щоби це було можливе, а тим менше, щоби це було „численне“, як хоче орґан російщини, сподвижник православія.

Врешті щодо всяких сплетень чи перебільшень про „силування“ підписувати зобовязання про висвячування в целібаті, ми теж уповноважнені подати до відома, що в гр.-кат. Духовній Семинарії целібат не обовязує всіх новоступаючих без виїмків. Дійсний стан є такий, що з огляду на специфічні потреби нашої Церкви, Їх Ексцеленція Митрополит зарезервував половину місць для тих, що хотять висвятитися безженними, та половину для тих, що захотять вступити у подружий стан. Очевидно всі, що вносять прохання, мусять це у проханнях відповідно зазначити. Цей стан триває вже від 1918. року.

При цій нагоді хочемо ще замітити, що з огляду на брак місця і великий наплив прохань (у цьому році було їх понад 400 на не цілих сто місць!) з природи річи величезна більшість цих прохань не може бути позитивно полагвана. Звідти очевидно невдоволення, а далі нарікання сплетні і злоби.

Компетентні чинники гр.-кат. Семинарії готові завжди дати безпосереднє вияснення у всяких сумнівах.

Неуцтво чи провокація?

Бруковий „Експрес Ілюстровани“ (ч. 290) допустився вибрику, якого досі в польській пресі не нотовано. В згаданому числі цей орґан умістив допис з Луцька під голосним наголовком: „Вивротовци пшед сондем в Луцку“, в якому читаємо:

„Окружний суд в Луцьку... розглядав цими днями кілька справ обвинувачених у приналежности до КПЗУ, УНДО й УСО“.

А далі: „На 4 роки засудили Пафнутія Єфимчука з Милуш біля Луцька за протидержавну діяльність і приналежність до УНДО“.

Що це — політичне неуцтво, чи провокація?

УНДО є леґальною орґанізацією і за приналежність до леґальної партії ніхто нікого карати не може. Але Пафнутій Єфимчук ніколи членом УНДО не був і тому й не міг бути покараний за приналежність до цієї партії.

Чому бруковий „Експрес Ілюстров.“ вставив УНДО між КПЗУ й УСО? І чому він взагалі пустив у світ подібну вістку про засудженого неундівця? Треба сказати, що цей часопис дуже поширений на „кресах“ і є свого роду речником волинської політики.

З протверезенням волинських мас УНДО находить собі на Волині щораз більше прихильників. Чи не на те пущена фальшива чутка, щоб настрашити українців: мовляв, за приналежність до УНДО суд карає вязницею? Якби це було так, то лодзький бруковець помилився: волиняки не такі наївні, щоб подібних страхів боятися.

А може це звичайне політичне неуцтво?

X.

КОЖНА УКРАЇНСЬКА УСТАНОВА:

читальня, кооператива, кружок „Р. Ш.“, Сокіл чи Луг — повинна заабонувати для своїх членів „Діло“. Видаток, зложений на передплату „Діла“, оплатиться кожному товариству сторицею.

„ТИМ, ЩО ХОТЯТЬ ВПЕРЕД“.

Чого можна навчитися з публікації „Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання“.

Саме вийшла у світ чепурненька брошура з ілюстраціями, що оце лежить перед нами і має наголовок: „Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання“. (Подєбради, 1934). З приводу появи цієї публікації хочемо сказати кілька слів.

Знаємо дуже багато людей, що з приємністю стверджують появу кожної нової української книжки, але... ніколи їх не читають. Одначе цю брошуру, хоч вона не є літературним твором, а лиш інформаційним виданням, мусить з цікавістю перелисткувати кожний, хто не на словах, а на ділі цікавиться українською справою та її успіхами. Бо ця брошура хоч і скромно, але цифрами говорить про успіх українства в ділянці позаочного навчання.

Про цю справу українське громадянство, правда, вже дещо чуло і знає з тих коротких заміток та оголошень, що зявляються у пресі. Одначе нова брошура цінна тим, що подає самі підсумки довірочних змагань Української Господарської Академії в напрямку насадження в умовинах сучасної української дійсности справи позаочного навчання.

Треба обєктивно признати, що ця справа показалася **зовсім життевою**: уже нині Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання (в скороченні: УТГІ) серед культурних українських установ може по праву заняти поважне місце. Навіть не хочеться вірити, але фактом є, що до Інституту зголосилося уже досі 390 слухачів. При чому вага цієї цифри в тому, що це слухачі не з „патріотизму“ і не „для статистики“. Ні, це ті, що прийшли за знанням, прийшли з поважним наміром учитись і щось з того в життю мати, бо ця школа є платна і побудована на принципі самовистарчальности. Вона, правда, йде назустріч нашій загальній нужді, вимагаючи за свою працю мінімальної винагороди; правда й те, що деякі окремі менші курси (як напр. пасічництва, садівництва, переробльовання садовини й городини, миловарства, радіотехніки) коштують лиш по 10—20 зол., але ці гроші кожний студент мусить заплатити.

Беручи статистично, така велика нація, як українська, повинна б мати уже грубі тисячі людей на курсах позаочного навчання, але здається, краще не гнатись за великими цифрами. Воно може й правильніше, що школа розвивається орґанічно і ступнево без нервових скоків: тим міцніший буде її фундамент. Гаслом школи є: „Тим, що хотять вперед“, а таких не тільки у нашої, а й у кожної нації не так уже багато.

Публікація, про яку мова, на 66 сторінках подає вичерпуючі інформації про УТГІ — його історію, завдання та програми поодиноких відділів і курсів, про методи навчання, шкільні такси і т. д. За браком місця не можемо тут спинятись на цьому, відсилаючи заінтересованих до самої книжечки, яку можна набути в „Сільському Господарі“, Львів, Ринок ч. 10. Тут спинимось коротко лиш на деяких найважніших моментах.

Отже передовсім треба з великим вдоволенням ствердити, що в складі УТГІ задержався в повному вигляді восьмисеместровий Еко

Громадські вибори в Ярославщині.

ЯРОСЛАВ, 25. 10. ПАТ. У 107 дотеперішніх односільських громадах а тепер волостях наказав повітовий староста на день 30. ц. м. вибори до громадських рад. На день 19. ц. м. припав речинець зголошування кандидатів на радних і заступників радних. У всіх 107 громадах зголошено тільки по одній листі кандидатів. Тому, що виборчі комісії признали їх кандидатськими листами, вибори в тих громадах не відбудуться, а громадські ради уконститууються без виборів.

Арештування провідників
македонської орґанізації.

СОФІЯ, 25. 10. ПАТ. Недалеко турецько-болгарської границі в Курталяк арештувала болгарська прикордонна сторожа двох людців, здається Дранґова і Настева, найближчих співробітників Михайлова. Оба вони є членами центрального комітету революційної македонської орґанізації і за ними шукала болгарська поліція. Арештованих відвезли до Софії, де устійнять їх тотожність.

Прем. Ґеорґієв заявив журналістам, що арештовані македонські терористи є найвизначнішими діячами. Воєводу Дранґова вважає югославянська поліція лучником македонської орґанізації з хорватською.

Атентати на Ґерінґа і Ґебельса?

„Дейлі Геральд“ приніс поголоску, що в останніх днях виконано атентати на Ґерінґа і Ґебельса. Вістку про це держать у тайні. Часопис довідується, що до Ґерінґа стріляв один з близьких кревняків убитого ґен. Шляйхера. Підчас замаху на Ґебельса була, мовляв, ранена його жінка.

Не хочуть співпрацювати
з комуністами.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. Аґенція Авас повідомляє з Льондону, що виконавчий комітет Лейбур Парті відкинув пропозиції вести переговори з комуністичною партією та крайніми лівими орґанізаціями з метою створити спільний фронт проти фашистів.

СТОКГОЛЬМ. 25. 10. ПАТ. Виконавчий комітет шведської соціял-демократичної партії відкинув пропозиції вести якінебудь переговори з Комінтерном. Представники шведської соціял-демократичної партії будуть рішуче поборювати на засіданні виконавчого комітету II. Інтернаціоналу всі проєкти вести спільну акцію з Комінтерном.

номічно-Кооперативний Відділ, який є якби самостійною високою українською економічною школою. На відділ зголосилося нині 120 слухачів, вони правильно переходять з семестра на семестр, для них поступово друкуються лекції, отже це школа, що живе нормальним академічним життям. Факту цього не можна не доцінювати в наших тяжких часах, коли навіть держави мусять звивати свої поодинокі високі школи.

Другою цікавою і цінною складовою частиною УТГІ є **одно- і двосеместрові фахові курси**, завданням яких дати слухачам практичні знання і заробіток у житті. Ці курси основуються в міру зголошення на них студентів і вже нині цих курсів оголошено 12, а саме: курси бухгальтерії, контроль-асистентів (годівля худоби), громадської агрономії (для осіб з вищою агрономічною освітою), сільсько-господарського рахівництва, чужих мов (англійська, німецька, французька), пасічництва, садівництва, обробу шкіри, радіотехніки, практичної фотографії, миловарства і перероблювання садовини та городини. На цих курсах перейшло досі 189 осіб, багато вже курс закінчило. Сюди записувались люди і з найменшою освітою — господарі та робітники, що хотять придбати новий варстат праці. Нарешті до деякої міри новиною є в УТГІ **курси українознавства**. Ці курси створено внаслідок бажань, висловлених зпоміж українського громадянства. Вони зорганізовані великим вкладом праці з участю найвизначніших наших професорів-фахівців і безумовно будуть значним вкладом у нашу культуру. Курси складаються з восьми дисциплін: українська мова, історія українського письменства, історія України, історія українського громадського руху в XX. ст., українська культура (колективна праця багатьох авторів), фізична ґеографія України, економічна ґеографія України і наукологія. На курс приймають слухачів, незалежно від попередньої освіти, але форма викладу пристосована приблизно до інтелектуального рівня осіб, що закінчили 6 кляс ґімназії. На цих вищих курсах українознавства є вже 114 студентів. Але вже нині чути голоси, що такі курси повинен би перейти кожний український інтеліґент. Годі ціле життя залишатись дилетантом у таких справах, про які говоримо щодня!

Брошура подає деякі цікаві статистичні дані про студентів УТГІ. Ось напр. як студентство УТГІ розподіляється по віку (у відсотках до його загального числа):

Групи щодо віку: до 20 літ 4 прц., 20—25 літ 32 прц., 26—30 літ 22 прц., 31—35 літ 20 прц., 36—40 літ 11 прц., 41—45 літ 7 прц., понад 45 літ 4 прц.

Як бачимо, значіння й виголи позаочного навчання оцінили в першу чергу люди дозрілого віку. Здебільша звязані службою, працею і родиною, вони в УТГІ найшли відповідний спосіб поширити свою освіту й озброїтися для дальшого життевого шляху. Гадаємо, що у звязку з крізою та іншими моментами на Інститут позаочного навчання мусітиме звернути пильну увагу і наша українська молодь. Це явище вже помічається й нині.

Брошура подає в цифрах також цікавий образ того, хто саме, люди яких професій, учаться в УТГІ. Тут ми маємо таку картину:

Професійні групи:	% до всіх студіюючих:
1. Учителі середніх та нижчих шкіл	15,8
2. Особи без постійного заняття	15,1
3. Хлібороби (самостійні господарі та с.-г. робітники)	14,4
4. Ремісники та промислові робітники	14,0
5. Кооператори (директори та службовці в кооперативних установах)	13,8
6. Урядовці та службовці в установах і підприємствах	11,0
7. Промислові й торговельні підприємці	4.1
8. Студенти високих шкіл	3.8
9. Інжиніри й техніки ріжних фахів	3.5
10. Особи вільних професій	2.4
11. Духовні	2,1

Отже, як бачимо, лиш 15 прц. студентів УТГІ не мають постійної професії; це здебільшого молодь, що покінчила середні школи і студіює дома. Рештаж — 85 прц. — це люди, що заробляють на хліб та одночасно хотять поступити наперед. Цікаво також ствердити, як позаочне навчання стало несподівано чинником реалізації ідеї духової соборности української нації. Справді, саме на цьому терені вся українська нація: серед студентів УТГІ ми маємо українців з усіх наших земель (за винятком, очевидно, Совітської України) і з цілого світу, — Европою починаючи й Аемрикою та Азією кінчаючи. Всі вони побирають науку з одного джерела, всім їм розсилають одною літературною мовою писаний студійний матеріял (досі видруковано 532 аркуші лекцій). І чи не в цьому реальна підвалина соборности нації?

Дня 12. листопада ц. р. Інститут кінчає два роки свого істнування. Як бачимо, за цей короткий час зроблено роботу дуже поважну. Українська Господарська Академія — ця старша сестра УТГІ — довела свою життездатність і всеж таки, серед дуже неприятливих умовин, втрималась на службі нації.

Побажаємож, щоб і нація наша належно оцінила ці змагання і використала як слід ті цінности, що несе їй Український Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання.

А. Краєвий.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

Ґанді виступив з партії.

З Бомбаю повідомляють, що Ґанді зрікся проводу в націоналістичній конґресовій партії, не зважаючи на прохання своїх прихильників. Одночасно Ґанді виступив з партії. Він сказав, що не думає відтягнутися зовсім від політичного життя, але покищо займеться орґанізацією ручного промислу на селі, перш усього пропаґандою домового ткацтва. Виїмкове зацікавлення Ґандія в цьому напрямі було й головною причиною різниці думок, яка повстала між ним та іншими чільними людьми конґресової партії. Ґанді м. і. домагався, щоби кожний член партії раз на рік постачав якусь скількість пряжі власного виробу. Одначе президія партії відмовилася приняти резолюцію з домаганням Ґандія

Страшна помста повстанців

комуністів.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. Прем. Леру заявив, що повстання в Астурії нарешті військо зліквідувало. Астурія була осередком повстання. Повстанці висадили в Овієдо лiцей двома тонами динаміту. Під звалищами ліцею згинуло багато осіб. Вибух був такий сильний, що 10 поблизьких будинків розлетілося та погребали своїми звалищами нові жертви. Прем. Леру заявив, що уряд не кермується пімстою і не думає хапатися зайвих репресій. Бажає тільки привернути лад.

З Мадриду повідомляють, що влада веде слідство проти чужинки, яка виступала під псевдонімом „Флер де Ліс“ („Квіт лелії“), яка купила в Швайцарії 30 крісів по 150 пезетів.

До Овієда приїхали міністри: війни, справедливости і прилюдних робіт та беруть участь у слідстві проти повстанців. Дотепер в Овієдо похоронили 1.000 жертв повстанців. У вуглевім басейні в Астурії сконцентровано 22.000 війська.

—o—

У вісьмох днях довкола світа.

Як повідомляють з Ню Йорку, великі закордонні летунські товариства хотять провести дві летунські лінії довкола світа, причому апарати відбували би дорогу у вісьмох днях. Комунікація має розпочатися на другий рік літом. Товариство „Панамериканські повітряні шляхи“, що розпоряджає 32 особовими літаками, зорґанізує лінію з Ню Йорку до Европи крізь острови Бермуди й Азори до Портсмес, звідки інше летунське товариство обійме дальший лет понад Европу до Азії.

Одночасно „Британське повітреплавне т-во“ обійме лінію в противному напрямі, а саме з Корку в Ірляндії до Сен Джон в Новій Фунляндії, а звідси крізь Канаду до Сан Франціско. Плянують теж лінію крізь Аляску до Петропавловська в Сибірі, а звідси до Йокогами в Японії. Другу лінію, що веде понад Тихий Океан, має випробувати Ліндберґ.

Беруть теж в рахунок третю лінію, що має вести зі Сан Франціска на Гонолюлю до Йокогами, причому в леті понад Сибір булиб заанґажовані совітські та німецькі апарати.

—o—

Еміґраційні справи.

ВІДНОВА КОЛЬОНІЗАЦІЇ В АРГЕНТИНІ.

В Арґентині почалася кольонізація в двох провінціях у Тукумані і Кордобі. На кольонії з Тукумані можуть їхати родини зложені принаймні з 4 осіб, де дістають наділ землі 25 гект. Крім цього родина дістає інвентар та поміч у прохарчуванні на один рік. Все це сплачує родина не грішми, але працею при будові шос та при очищуванні терену. Сплата на відробок розложена на 3 роки.

В Кордобі можуть осідати самітні рільники або родини. Залежно від цього дістають наділ: від 11 до 33 гект. Гектар землі коштує 60 зол. Перед виїздом кольоністи завдаткують землю по 22.50 зол. від гектара, решту сплачують в 6 річних ратах, починаючи платити від 2 року після поселення. За інвентар платять кольоністи окремо.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО БРАЗИЛІЇ.

Від дня 12. вересня ц. р. обовязує новий бразилійський закон про еміґрацію. Давні афідавіти не є важні і треба виробляти нові, крім цього вимагають від еміґрантів, які не їдуть до близьких свояків, показових квот. Показова квота 3 тисячі мільрейсів.

Ніяких документів ні показових квот не потребують лише рільничі родини, що їдуть на поселення в Парані.

У СПРАВІ ПОВОРОТУ РЕЕМІҐРАНТІВ ДО КАНАДИ.

Реемігранти можуть вернутись до Канади до одного року від дня виїзду до краю з канадійської пристані. За згодою канадійського представника можуть тепер реемігранти забрати зі собою до Канади жінку й діти до 18 року

життя. Для жінки вимагають показової квоти 100 дол., для кожної дитини по 50 дол. Якщо реемігрант перед поворотом до краю перебуває у Канаді менше як 5 літ, мусить тепер мати показову квоту 100 долярів.

Заінтересовані в еміграції повинні звертатися за ближчими інформаціями до Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові, вул. Вишневецьких 4. І. пов. На відповідь треба долучувати марку за 50 сот.

—o—

З природи й техніки.

АСИРИЙЦІ ФАБРИКУВАЛИ СКЛО.

Недавно віднайшли клинове письмо з часів короля Ассурбаніпала. Як подає англійський „Журнал хемічного виховання", у цім письмі находяться цікаві замітки про те, як знаменито зміли асирійці фабрикувати скло. Отже довідуємося з цього письма, що асирійські склярі виробляли наперед як півфабрикат безбарвне скло, що мало високий відсоток алькаліїв. Це звичайне скло переробляли відтак на барвисте, додаючи окисів металів. До закрашування скла зміли вже уживати й золота. Приписи, що збереглися у згаданім клиновім письмі, вказують на те, що асирійці виробляли скло найріжніших барв.

ВПЛИВ ДЕРЕВА НА ЗВУК СМИЧКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

Відомі є досліди над старими скрипками мистців Аматі, Ґварнері, Страдіварі і інших. Завданням цих дослідів було викрити причину чудесного звуку цих скрипок. Припускають загально, що на звук їх мають вплив крім їх форми ще й рід дерева, політура та вік інструментів. Недавно розслідили Лярк-Горовіц та Кальдвель з фізикального інституту університету у Ляфает (стейту Індіяна) вплив структури дерева на звук інструменту. Переведені при помочі промінів Рентґена досліди виявили, що смерековий верх доброго смичкового інструменту виказує т. зв. волокнисту структуру. Це значить, що у смерековім дереві, з якого зроблений верх скрипки, багато поодиноких кристаликів упорядковується в однім напрямі. Зате рентґенографічна знимка яворового споду доброї скрипки виявила, що кристалики його зовсім невпорядковані, розсипані. Ми кажемо тоді, що структура такого дерева аморфічна. Зате структура споду скрипки, що давала дуже пискливі і нечисті тони, виявилася у світлі рентґенівських промінів волокнистою структурою.

З цього висновок, що у смичкових інструментах високої вартости верх інструменту повинен мати „волокнисту структуру" (себто скорість звуку в упривілейованім напрямі мусить бути інша, ніж у прямовіснім до нього напрямі), зате спід інструменту мусить бути „аморфічний" (себто скорість звуку мусить бути в усіх напрямах цього споду однакова).

ПРИКЛАДЕННЯ ТИТАНУ.

Хоч титан є дуже розповсюдненим первнем на землі (майже 0.40 відсотка земної кори), вживали його донедавна досить рідко.

Сьогодні уживають його до виробу волокон у жарівках, металюрґічних стопів, димових стрілен, до покривання заліза електролітичним способом, до фарбування (окисом титану) штучних клейнотів тощо. Одначе найчастіше уживають окису титану як фарби: річну продукцію цього окису оцінюють на 25 тисяч тон.

Тому, що окис титану подібний до окису цинку, вживають його всюди там, де досі уживали цинку, себто в малярстві, при виробі лякерів, кавчуку, паперу, чорнила, в кераміці. Крім цього потребує його й косметика до виробу пудрів, мил, кремів, порошків до нігтів тощо.

Титан є зовсім нешкідливий. Він є складником рослинних і звіринних орґанізмів.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ВИПАДОК ЗАТРОЄННЯ ОЛОВОМ.

У німецькім „Часописі хеміків" стрічаємо нотатку про затроєння оловом серед дуже цікавих обставин. А саме це затроєння ствердили в одного робітника, у крови якого найшли кілька міліґрамів олова на один літр. Затроєння обявилося сильними болями та ломанням у ногах та руках.

Докладні досліди виказали, що це олово походить зі студні, що мала олов'яні рури. Затроєння оловом цього робітника датувалося від хвилини, коли цей робітник получив свій радієвий апарат з землею при помочі згаданої олов'яної рури. Перехід олова до води викликали слабі електричні струми, які переводять олово у розчин. Як тільки робітник усунув радієве уземлення до олов'яної рури студні, олово зникло з води.

А. Л.

З ВИБОРЧОГО РУХУ.

СТАНИСЛАВІВЩИНА.

Дня 7. жовтня ц. р. відбулася в Станиславові заходом Міжпартійного Комітету, створеного з ініціятиви Повіт. Комітету УНДО, довірочна анкета в справі виборів до громадських рад у приявности 300 делеґатів з 29 сіл. На анкеті цій вибрано Повітовий Виборчий Комітет, у склад якого ввійшли: д-р М. Бих, голова, дир. Микола Швалюк, секретар, інж. І. Попович скарбник і як члени дир. О. Трач, інж. Семянчук, д-р Юлій Олесницький і дир. Кость Висьневський зі Станиславова о. Михайло Ганушевський з Угорник, Когутяк Луць з Опришовець, Долчук Іван з Ямниці і Вовчук Михайло з Креховець. Справу виборчого реґулямину реферував д-р Бих. Після 2-годинного реферату відбулася річева дискусія. З огляду на досить тяжкий реґулямін, рішено скликати на слідуючу неділю (14. 10.) ще одну анкету в Станиславові, на якій має відбутися курс для інструкторів і мужів довіря.

Друга анкета відбулася при співучасти 200 делеґатів, на якій реферував реґулямін знову д-р М. Бих і в річевій дискусії дав вказівки й відповіди на всі запити приявних делеґатів — Створено теж канцелярію Повіт. Виборчого Комітету, яка виготовила всі потрібні заяви і друки до виборів.

Крім цього відбулися в поодиноких селах передвиборчі віча, а саме: в Єзуполі і Сільці — реферував м-р Петрунів, в Угринові Горішнім — реферував д-р М. Бих, у Хриплині — реферував м-р Л. Крушельницький, в Тисьменичанах — реф. м-р Федисвський і студ. О. Ясеницький, в Пасічній — реф. м-р О. Крушельницький, в Угорниках і Микитинцях — реф. о. М. Ганушевський, в Заберbegin Забережі — студ. Ткачук

—o—

Вбили бельґійського консуля.

БРЮСЕЛЯ, 25. 10. ПАТ. Бельґійський консуль у Сантандер в Еспанії, Стаклер, з початком жовтня навідався був до Овієдо. Там його вбив революціонер із револьвера в готелевих сінях.

—o—

16 ПРИСУДІВ СМЕРТИ.

МАДРИД, 25. 10. ПАТ. Военний трибунал засудив 16-ох повстанців в Астурії на смерть. У найближчих днях военний суд буде судити в Овієдо кількасот повстанців. В Овієдо вибухла бомба, яку кинули повстанці. 4 особи вбиті.

РАДИКАЛИ ЗА ДАЛЬШИМ ЗБРОЄННЯМ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 25. 10. ПАТ. „Ер Нувель" оголосив звіт, який ґен. Брісо-Демелет виголосив на конгресі радикальної партії в Нант від комісії оборони держави. Ґенерал запевняє, що Франція годилася на обмеження зброєнь. Одначе Німеччина зброїться і видає річно 10 до 11 міліярдів франків на зброєння. Німеччина може виставити 90 дивізій війська. Для 3/4 дивізій має вже зброєння. Також СССР розбудовує інтензивно свою армію. Тому домагається, щоби не зменшувати буджету на зброєння Франції

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Ґен. Форжа, якого ранили підчас вбивства короля у Марсель, перевезуть до Парижа, де хірурґи витягнуть кулю з легенів.

— До Риму приїхав з Варшави італійський амбасадор Бастіяніні, де відбув наради з Мусолінієм.

— До Парижа приїхав з Риму еспанський король Альфонс XIII.

— Женевська поліція устійнила, що в липні і у вересні ц. р. убивник короля Ґеорґієв з Райтічом і Кватерніком були в Женеві, де в ресторані платили бонами за харчі, бо не мали грошей.

—•—

ПОВІНЬ У МАРОКО.

КАСАБЛЯНКА, 25. 10. ПАТ. Нагальна злива спричинила повінь у північнім Мароко. Всі ріки виступили з берегів. Довгий міст в околиці Саі Саф, на якім стояло кілька самоходів, забрала вода. Всі самоходи втонули. Багато людей теж потонуло. Повінь заподіяла міліонові втрати.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **Марія Сокіл і Антін Рудницький в радіо у Познані.** Після великих успіхів у львівському концерті та в концертах в Чехословаччині виступить Марія Сокіл з Антоном Рудницьким при фортепяні у поворотній дорозі до Берліна в радіо в Познані, а саме в **суботу 27. ц. м. в год. 19-ій** (7-ма веч.). Авдиція Марії Сокіл буде присвячена **італійським оперовим аріям.** У програмі: Каталяні: Арія з оп. **„La Wally"** Верді **„Forza del destino"** і „Отельо", Пучіні: Батерфляй, Богема, Турандот, Джіані Скікі.

— **Пятий зїзд українських лікарів і природників.** Орґанізаційний комітет пригадує, що черговий зїзд відбудеться у Львові дня 21. і 22. квітня 1935 р. в часі лат. Великодних Свят. Зголошувати теми рефератів, оглядів та комунікатів до дня 30. грудня ц. р. на адресу: Природничий Музей Наук. Тов. ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 24. II.

— **Пресова аґенція для російських справ.** Варшавська пресова аґенція „Варшавська Інформація пресова", власність п. С. Люблінера, яка видає щоденні бюлетини жидівської преси та бюлетини про українські справи п. н. „Вядомосьці Українське" (ВУ), бюлетини про справи литовські і т. д. (нпр. про суспільні справи і польські політичні партії) розпочала видавати також щоденний бюлетин про російські справи п. н. „РО" (Росія). Як видно з першого бюлетину, інформації торкаються однаково совітських справ, як теж емігрантських.

— **Консуль Чехословацької Республики у Львові** з нагоди державного свята 28. ц. м. прийматиме приятелів Чехословаччини у домівці консуляту при вул. Уейського 4 від 10—12 год.

— **Фільма з Анною Стен у Львові.** Нині кіна „Коперник" і „Марусенька" починають висвітлювати нову фільму „Нана" на підставі славної повісти Золі. Це буде перша фільма із новою зіркою екрану, яку відкрила Америка. Анна Стен — киянка, що має в собі шведську кров по батькові.

— **Сензація в українському журналістичному світі.** У відповідь на нашу принагідну замітку про те, що головним редактором „Нового Часу" став активний член радикальної партії, появилася у „Новому Часі" заява, що „Новий Час" редаґує колеґія під начальним проводом редактора Івана Тиктора безсторонньо, інформативно та понадпартійно". Ця вістка є для українських журналістичних кол свого роду сензацією тому, що досі п. Іван Тиктор був відомий чейже лиш як видавець і головний адміністраційний керманич своїх часописних та книжкових видавництв. Наведена заява стверджує, що п. Іван Тиктор починає брати теж безпосередню участь у журналістичній роботі. Вістка про зміну в редакційному складі „Нового Часу" ще й тому вартісна, що відтепер відома не лиш видавнича, але й редакційна відповідальність п. Івана Тиктора за „Новий Час".

— **Ціна цукру.** У звязку з наказом скарбової влади, що ціна одного кґ. цукру не може перевищати 1.25 зол. орґанізація польських купців і промисловців у Львові повідомляє, що т. зв. рафінаду продають по склепах по 1.25 зол. за 1 кґ. Зате цукор подвійно рафінований і спеціяльно кришталований, як кістки, грубий пісок, мучка, голова і т. п. мають ціни вищі.

— **За грошеві зловживання.** З наказу прокуратури арештовано у Львові Маріяна Вебера, голову відділу „Т-ва опіки над могилами польських героїв" та урядовця в „Міській громадській сторожі". Арештовано за грошеві зловживання на шкоду останньої установи.

— **Віднайшлася дівчина.** 13-літня дочка львівського аптикаря Ґольдштайна віднайшлася в Ярославі. Вона сама зголосилася до тамошнього адвоката Ібераля, перетомлена. Призналася, що втікла з дому, бо зазнала кривди від учителя математики. Тому, що не вистало їй грошей на подорожування залізницею, їхала теж селянськими возами. Адвокат повідомив батьків дівчини, що вона є в нього.

— **Львівська хроніка.** На розі вулиць Коперника і Пелчинської якийсь злодійчук вирвав вечором з рук Адольфіни Мосєвої ручну торбинку з готівкою 250 зол. і втік у напрямі парку Кілінського.

ського. — Телефони мабуть подешевіють, а дотеперішні три категорії (приватні, бюрові, крамничні) зрівняють. — Ще 19. жовтня сходили на вул. Яблоновських скаженого пса. Ті, що їх пес покусав, повинні зголоситися в ветеринарному уряді. — Під закидом крадежі товарів на суму 1000 зол. у гуртівні аптики „Озон" при вул. Колонтая 8 арештувала поліція ляборантів М. Коваля і Б. Цюру з Мшани. — У бюрі магістрату захорів із голоду 60-літній службовець Ад. Санетра. Забрала його рят. стація. Санетра дістає місячної платні 50 зол. із яких мусить удержувати жінку й двоє дітей. — Два пияниці вибили шиби в будинку польського „Сокола" при вул. Сокола, в льокалі „Курієра Львовского" та в шинку й двох приватних мешканнях. Одного з людей, що їх здоганяли, авантюрники побили.

— **Краєва хроніка.** В Сапогові пов. Борщів розгінне колесо у млині вдарило державця Ґольдґарта так сильно в голову, що він незабаром помер. — До війта в Погорілисках пов. Рава Руська зголосився 23-літній Федько Мицівка і признався, що застрілив Івана Сала в Журавці, який відбив йому дівчину. — Городський суд у Тлустім засудив Н. Шутурма, вломника до склепу М. Ґертнера, на 18 місяців вязниці. — На даху особового потягу їхав з Давидова до Львова 26-літній Ян Мазур, але дуже нещасливо, бо вдарив головою об міст і впав неживий на землю. — В Оравчику біля Сколього арештовано Ілька Микульчина під закидом застрілення гаєвого Івана Гаврилова.

— **Риба втікла зі ставу до ріки.** В Руднику пов. Жидачів незнані злодії хотіли красти рибу зі ставу і спустили заставу. Наслідком отворення шлюз відплило до Дністра 60 сотнарів риб і 10 сотнарів нарибку. Власник Влад. Полянський має шкоду на 15 тисяч зол.

— **Смертний присуд на шпигуна.** В Рівному засуджено на кару смерти Якима Касіянчука з Бистриці пов. Костопіль за шпигунство. Засуджений приняв присуд спокійно. Оборона звернулася до президента республики з проханням, щоби його помилував.

— **Дівчинка згоріла живцем.** В Забірю пов. Рава Руська діти розпалили в полі вогонь і пекли бараболю. Біля вогню бавилося троє дітей: 5-літна Катерина Музика, 5-літна Савка Сохан і 10-літній Михайло Сохан. Підчас забави Савка потрутила Катерину, яка втратила рівновагу і впала у вогонь. На дівчинці займилася швидко ціла одіж, наслідком чого вона обгоріла на цілім тілі. Перенесена до дому померла серед мук.

— **Вбивство на відпусті.** В с. Хворостові на Волині відбувався відпуст, на який прибуло дуже багато народу. Не всі вмістилися в церкві. Тому деякі селяни стояли гуртками недалеко церкви й балакали. В одному такому гуртку посперечалися між собою Федон Федюк з Гордієм Греком, якого Федюк порізав ножем. Грек по кількох хвилинах умер на місці.

— **Ціна одної пісні.** В 1925 р. співав перед мікрофоном Польського Радія молодий студент, що за свій виступ одержав 25 зол. Кілька літ пізніше той сам співак виступив перед тим самим мікрофоном і з тою самою піснею. Тим разом заплачено йому за виступ 20.000 зол. Був це Ян Кепура.

— **З Польщі.** В Ломжі арештовано судового урядовця Шеліґовського за зловживання в гіпотечному відділі місцевого суду. — На дорозі між Краковом і Вадовицями завалився міст з фірою, наслідком чого дві особи згинули, а пять потовклося. Коні утонули. — В Ґдині арештовано б. голову Леґії інвалідів з Перемишля, Шершеня у звязку зі зловживаннями, яких він допустився.

— **Отруя або шибениця.** На основі розпорядку президента естонської держави введено в Естонії нову карну процедуру, що вводить зміну в карі смерти. На будуче кару смерти в Естонії будуть виконувати під контролею прокураторії, причому засудженому вільно вибирати смерть або на шибениці або від отроєння. Якщо засуджений хоче, щоби його отроїли, то директор вязниці має приказати катові, щоби дав йому отруї. Колиж в останній хвилині засудженому не стане відваги отроїтися і він не зажиє отруї до 5 мінут, кат має його повісити. Про рід отруї рішає санітарна влада.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Весільне вино.

Питався я раз адміністратора „Діла":

— Скільки треба булоб „Ділові" передплатників, щоби воно не робило боками?

— Ані одного більше як має! — відповів.

— Чомуж у такому разі... до сто сот фір патиків... ви тримаєте в касі гроші, а ми?!...

— Почекай, не горячися! Передплатників не треба більше, але... послухай: В белзького рабіна було весілля. Вибралася на те весілля ціла хмара жидів з усіх усюдів. А є такий звичай, що кожний гість має дати рабінові фляшку вина. Вони привозять те вино, відкорковують і зливають до одної великої бочки. Аж потім щойно його подають до стола. Збираються жиди на весілля до цадика і готують вино. А один з них, видно якийсь фільософ і видно недуже багатий, видумав собі таке: „Коли — думає — я привезу в фляшці не вино а воду, то цього ніхто не пізнає. На тільки вина тільки води — не пошкодить!" Набрав у фляшку води і поїхав. А в Белзі на подвірю рабіна велика бочка, кожний гість підходить і вливає туди своє вино. Підійшов і бідний фільософ та вилив своє. Церемонія скінчилася, бочка повна — тепер тільки зачерпувати і пити. Перший підійшов рабін і — як думаєш, що сталося?

— Пізнав, що в бочці була одна фляшка води...

— Ні. В бочці не було ні краплі вина! Кожний гість був такий самий фільософ і так само думав як той перший: Пощо я маю везти вино, коли одної фляшки води ніхто не пізнає.

— Якжеж це пристосувати до передплатників?

— Зовсім просто. Передплатник думає: „Коли я не пішлю передплати, то це серед великого числа переказів загубиться". Мав би цілковиту рацію, колиб так само не думали всі інші...

— І тому ти кожного першого маєш цілу бочку води!?

— Так є. Кожного першого — цілу бочку.

— Розумію і вибач! Я на початку, здається, закляв був негарно.

— Нічого. Ти зі свого становища мав рацію. Ми думали, що ми сидимо на грошах...

— Якийже вихід з ситуації?

Адміністратор здвигнув плечима.

— Пробуємо всіляких способів, не помагає.

— Знаєш, друже, я маю ідею!

— Кажи! — зрадів адміністратор. — За добру ідею добре заплатимо... Очевидно, коли буде успіх — додав з осторожности.

— Напишіть до белзького рабіна. Що він зробив при другім весіллі. Адже не міг допустити до того, щоби всі знов навезли йому води.

Не знаю чи написали, але думаю, що не зашкодилоб...

Галактіон Чіпка.

— **Фальшиві монети в Румунії.** В останньому часі в цілій Румунії появилися масово фальсифікати 100 левових монет. Фальсифікати виконані так прецизійно, що годі відріжнити їх від правдивих. Уряд рішив стягнути 100-леві монети зовсім з обігу і заступити їх іншими, які трудніше підробити.

— **Віктор Марґеріт має совітські симпатії.** Відомий французький письменник В. Марґеріт, автор відомих повістей про сексуальне питання, приєднався до гурта франц. письменників, що мають совітські симпатії. Він рішив написати повість „Вавилон", де хоче змалювати занепад капіталістичного ладу. З тією метою має навіть намір поселитись у Рад. Союзі, щоб запозичити для ще нової повісти „Народини світа" матеріялу на місці.

— **Скочила до кратеру.** Донька американського міліонера Ліліяна Фреш, студентка університету, скочила до кратеру вулькану Магара Яна в Японії. Причиною самогубства була трагічна смерть нареченого, асистента університету д-ра Мічельсона. До того кратеру скакали вже нераз самогубці і тому пильнувала його поліція. Одначе заки зміркувала, що студентка, яка подала себе за туристку, хоче кинутися, вона щезла в опарах ляви.

— **Ріжні вістки.** У Плоєштах в Румунії 100 циганів приняло рівночасно хрещення. — Суд у Пекіні засудив китайку Шаньґу-Фу на кару смерти за надуживання наркотиків. Присуд виконали. Тойже суд засудив на смерть чотирьох інших наркоманів, яких лікарі признали невилічими.

— **В Англії також.** Знаємо, що великим успіхом тішиться краєвий відбірник Філіпс 33 А, який продають тисячами. Тепер довідуємося, що в Англії здобули також вироби Філіпса рекордовий успіх, про що свідчить факт, що на льондонській Радієвій Виставі за перший тиждень продали цілу річну продукцію англійської фабрики Філіпса. Це ще один доказ великого довіря і признання, яким тішаться вироби фабрик Філіпса на цілому світі.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому (287) числі „Діла", у фейлетоні „Сторінки з мого життя" д-ра Евгена Олесницького, зложено помилково, що „Діло" стало виходити в 1884 р. має бути: **в 1880 р.** — У статейці „III. Інтернаціональна Фотографічна Вистава у Відні" пропущено піднаголовок: **Липень-серпень 1934.**

ДИВОГЛЯДИ.

НОВА ФОРМА ОБЕЗПЕЧЕНЬ В АМЕРИЦІ.

У Зл. Державах трапляються випадки, що ховають людей живими, хоч усі зверхні ознаки кажуть, що вони вмерли. Мерці встають і нічого за це не дістають. Отже деякі т-ва обезпечень рішили розписати обезпеченеві премії на випадок таких фальшивих сконів. Кого поховають через помилку дістає добру премію, а за життя платить мало. Бо рідко трапляється така помилка.

РИБИ НЕ ЛЮБЛЯТЬ КАВИ.

На бразилійському побережжі сильно обнизилась риболовля. Коли почали шукати за причинами цього явища, ствердили, що винна цьому кава, яку викидали в море. Кава має у собі щось такого, від чого риби втікають.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МАРІЯ ВИГНАНСЬКА.

Дня 15. м. м. померла в Оришківцях к. Копичинець **Марія Каролина Вигнанська,** вдова по священику, який упав жертвою тифу в часі наших визвольних змагань, як полевий курат. Покійна, мати чотирьох синів, не зважаючи на тяжкі матеріяльні злидні, брала живу участь у громадянському житті та із справді молодечим запалом і вірою віддавалася організаційній праці над сільським жіноцтвом. На цьому полі, як довголітня організаторка „Союзу Українок", поклала великі заслуги й багато сільських кружків „С. У." завдячує їй своє істнування та розвиток. Обдарована великим організаційним хистом та розуміючи як мало хто, душу сільської жінки, відвідувала Вигнанська найдальші закутини краю та всюди приносила із собою палке слово заохоти до праці. Синів своїх, з яких один, Славко, впав у львівських боях, а два інші живуть на еміґрації в Чехословаччині, виховала на добрих дітей українського народу. Дружина священика-ідеаліста, була сама всією душею віддана його ідеям. Чоловіка й одного сина віддала в жертву Україні, двох синів вислала на чужину — а сама пішла в тяжку службу рідному народові, для добра якого працювала до кінця свого життя. Нехайже-ж легкою їй буде рідна Подільська Земля, яку так дуже любила!

Дописи.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Відгомін політичних процесів. Дня 9. жовтня арештували і забрали до кремянецької вязниці сестер Розалію і Клявдію Недзвецьких та студ. Аркадія Ткачука з Кремянця, засуджених спершу рівенським окр. судом, опісляж Апеляційним Судом у Люблині на 10 місяців вязниці за участь у демонстрації в часі проголошення присуду в процесі „Юнака“.

Панахида за тих, що полягли за Рідний Край. Згідно з місцевою традицією в день провід на монастирському кладовищі в Кремянці в неділю 14. жовтня ц. р. в год. 4. віправлено панахиду на могилах старшин і козаків Української Армії, що полягли за волю Батьківщини. Українське населення Кремянця й околичних сіл, як і завжди, достойно поставилось до цієї врочистости й численно прибуло на панахиду. Деякий дисонанс вносила сама відправа священиків, які й досі як слід не опанували української мови.

ЛУЦЬК.

Ще один ревіз. союз кооператив. У Луцьку цими днями відбувся зїзд делегатів т. зв. „Волинського Союзу комунальних і кредитових та господарських організацій і кооператив“, який перед кількома роками був тут створений по рецепті п. Волошиновського. Цей дивовижний союз вирішив умерти шляхом самогубства, бо життя ніяк не могло його ні прийняти ні перетравити. Запропонував ліквідацію союзу сам п. Волошиновський. Але одночасно висунув проект створити вже справжній ревізійний союз польсько-українського характеру з метою політичного „співжиття та співпраці“. Ініціятори цього союзу надіються перебрати під свій вплив українські кооперативи, що є членами РСУК.

Де нема освіти. Мешканка села Заліси на Волині Марія Прокопчук зїла на ярмарку в Ратні 20 дкґ. вареного сала, а потім напилася води з рова при дорозі. Тої самої ночі після страшних болів умерла.

Арештування священика. Перед тижнем слідча влада арештувала й осадила в луцькій вязниці пароха православної церкви в с. Городищі на Луччині (гм. Чаруків) о. Табаковського, шваґра засудженого на 4 роки вязниці за приналежність до ОУН Ананія Закоштуя з с. Лаврова. Св. Табаковському (до речі — членові Т-ва Петра Могили) закинули протидержавну діяльність, а саме, що він буцім-то роздавав летючки ОУН, молився в церкві за засудженого Закоштуя і т. д. Цікаво, що все околичне населення, в тому числі й поляки, зокрема осадники, підписали подання до влади про невинність арештованого. Доміркуються, що приклав руку до цієї справи особистий ворог Табаковського.

КОВЕЛЬ.

„Костел народовий“. На Ковельщині, як і в інших повітах Волині, зявилися визнавці „католицько-апостольского польсько-народового костела“. На чолі громади цього костела в кол. Оссі та околичних сіл гм. Турийськ стояв якийсь польський кольоніст Юліян Кравчик. Він від довшого часу старався за дозвіл на будову каплиці, та йому завжди відмовляли. Тоді його приятель Вюро почав будувати дім буцім-то для свого вжитку, але з наміром переробити його на каплицю. Війт Тимчук повідомив про намір Вюра староство, яке наказало дім розібрати. Вюро зірвав печатку і продовжував працю над викінченням каплиці. Прибув війт з поліцією, але юрба „народовців“ виступила проти них. Тоді прибув сам староста з відділом кінної поліції. Юрбу розпорошено, провідників заарештовано. Окружний суд у Луцьку на сесії в Ковлі засудив Кравчика на 3 роки, а решту на 2, півтора і рік вязниці (всього 15 осіб).

СПОРТ.

КРАЄВІ НАКОЛЕСНІ ЗМАГАННЯ НЕВІДКЛИЧНО В НЕДІЛЮ.

В неділю 28. ц. м. відбудуться вже невідклично кілька разів відкладані краєві наколесні змагання на трасі Львів—Стрий—Львів. Старт в год. 8. рано біля площі Сокола-Батька. Приїзд змагунів до Стрия сподіваний около год. 10.30—11-ої. Виїзд у поворотну дорогу в год. 13-ій.

Участь у змаганнях зголосили найкращі змагуни Львова, Стрия, Перемишля і Станиславова, тому боротьба заповідається дуже завзята.

І. БІГ НАВПРОСТЕЦЬ З ПЕРЕШКОДАМИ.

Спорт. секція Сокола-Батька влаштовує в неділю 28. ц. м. в год. 10 рано І. індивідуальні змагання в бігу навпростець з перешкодами для сокільських гнізд Львова. Для побратимів 1 км. з 7 перешкодами, для учасників 600 м. з 5 перешкодами і для посестер 1 км. без перешкод. Збірка змагунів на площі С.-Б. в год. 9.30 рано.

СЯН (ПЕРЕМИШЛЬ) — ПОҐОНЬ (СТРИЙ) НА ГРИЩІ 40. П. П.

Змагання між цими дружинами, що викликали таке велике зацікавлення в усіх спортових кругах Львова, будуть розіграні, як нас повідомляють, не на Цитаделі, а на **грищі 40. п. п. на Погулянці** (грище Лех П. Змагання відбудуться в неділю 28. ц. м. Початок: год. 11-а передполудневм.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Товариські змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 28. ц. м. в год. 2.15 пополудні на грищі Світезі на Замарстинові. Попередять змагання Україна II. — Світезь II. Ціни білетів низькі.

ДРАҐОШ ВОДА — ДОВБУШ 4:0 (2:0).

Катастрофальна програна Довбуша, що на кожних змаганнях зміняє своїх грачів і ніяк не може устійнити складу своєї дружини.

—o—

Нові книжки й журнали.

Т. ШЕВЧЕНКО, Повне видання творів. Том II. Поезії 1837—1842 рр. За редакцією Павла Зайцева. Український Науковий Інститут. Варшава-Львів, 1934. ст. 382. Обгортка П. Холодного. З автопортретом Т. Шевченка та з 12 ілюстраціями. Зміст: Передмова. Чигиринський Кобзар і Гайдамаки. Поезії ранньої доби. Варіянти та завваги до тексту. Пояснюючі статті: Павло Зайцев: Редагування тексту Шевченкових поезій. П. Зайцев: Текст ранніх поезій Шевченка. П. Зайцев: Перші три „Кобзарі“. П. З. Жандармська оцінка політичного значіння першого „Кобзаря“. В. Дорошенко: Альманахи, що в них співробітничав Шевченко. П. Зайцев: „Перебендя“. П. Зайцев: Посланіє до Основяненка. П. Зайцев: „Іван Підкова“. П. Зайцев: „Тарасова Ніч“. Л. Білецький: „Катерина“. Ів. Брик: „Гайдамаки“. П. Зайцев: Ода на смерть Котляревського. П. Зайцев: Посланіє до М. Маркевича. П. Зайцев: „Гамалія“. П. Зайцев: „Маряна-Черниця“. Л. Білецький: Балади Шевченка. Є. Маланюк: Ранній Шевченко. — Ціна 2 зол. 50 с. для передплатників. У книгарській продажі 4 зол. Цей II-ий том є перший з черги досі виданих. І-ий том з життєписом Шевченка вийде пізніше.

Листування Редакції.

Всч. о. І. Качмар, Злоцьке: Ваше виясненя підпало, на жаль, в цілости конфіскаті.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 26. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“ Абон. 5.

Субота, 27. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“.

Неділя, 28. X. год. 3·30 поп. „Я переміг кризу“.

Неділя, 28. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 26. X. ґенеральна проба песи „X. 33“.

Субота 27. X. год 7·30 веч. Премієра „X. 33“, песа Мадіса та Букара.

Неділя, 28. X. год. 7·30 веч. „X. 33“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі“ (Віктора Гіґо).

АТЛЯНТИК: „Віва Вілля“.

ВАНДА: „У тайній службі“, „Сховайте ваші смутки!“ (Фліп і Фляп).

ҐРАЖИНА: „Чар віденського вальса“.

КАСІНО: „Твої уста говорять неправду“ (Норма Шірер).

КОЛІСЕЙ: „На позорищі“, ревія: „Перегони гумору“.

КОПЕРНИК: „Нана“ (на осн. Е. Золі). Крім того: кольорова ґротеска та найновіший Тижневик Парамавнту.

МАРУСЕНЬКА: „Нана“ (на осн. Е. Золі) і ревія: „Проґібіція шалів“.

МІРАЖ: „Нібелюнґи“.

МУЗА: „Чібі“.

ПАЛЯС: „Чи Люцина це дівчина“ (Смосарська, Бодо, Цвіклінська).

ПАН: „Бунт молоді“ та ревія.

ПАСАЖ: „Білий опир“ і ревія.

РАЙ: „Катерина Велика“ (Елисавета Берґнер).

СВІТ: Його ексцеленція субект“, Маґараджа в Рампуру“.

СОНЦЕ: „Американська траґедія“.

СТИЛЕВЕ: „Вірли в оковах“, ревія: „Виїзджаємо — Львів - Голівуд“.

УТІХА: „Рандеву із Віднем“.

ХИМЕРА: „Весела Зузанна“ (Ліліяна Гарвей).

Ширіть наш часопис!

Закордонне радіо.

Пятниця, 26. жовтня 1934.

Відень (506.8) 12·00 Концерт. 17·25 Італ. арії та пісні (Мєслин - Капер, сопран). 21·45 Бетовенові твори (віольонч. форт.), **Братислава** (298.8) 15·55, 17·00 Концерт 19·30 „Єсика“ ком. оп. Ферстера, **Брно** (325,4) 19·50 „Тайна“ оп. Сметани, **Прага** (470.2) 19·10 Діточий голос (муз. - вок. авд.), 20·00 „Дві вдови“ оп. Сметани, **Париж** (1648) 13·30 Концерт, **Атльона** (531) 21·30 Ірл. й англ. пісні, **Ковно** (1935) 18·20, 20·20 Спів, **Люксембург** (1304) 21·20 Голяндські пісні (Єнса барит.), **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·30 Корнеліюсові пісні, **Франкфурт** (251) 20·10 Оп. музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 20·40 Бетовенівський вечір (муз. оп.), **Ляйпціґ** (382,2) 20·10 „Ябука“ оп. Й. Штравса, **Будапешт** (550,5) 12·05 Хор, 13·30, 22·40 Циг. музика, 18·50 Спів, **Міляно** (368·6) 11·30 Легка музика, 17·10 Спів, **Рим** (420,8) 20·45 „Дон Джіль Далє Кальце Верді“ о. Каравелі.

Субота, 27. жовтня 1934.

Відень (506.8) 17·10 Трубна орх. (твори Чібульки), 19·30 Фортепян, **Брно** (325,4) 17·50 Музика, спів (нім. авд.), **Прага** (470,2) 17·05 Спів. **Париж** (1648 21·00 „Ля Перікол“ оп. Офенбаха, **Данциґ** (230,2) 11·30 Концерт, **Атльона** (531) 21·35 Спів, 22·30 Нар. музика, **Берлін** (356.7) 20·10 „Цирульник із Багдаду“ оп. Корнеліюса, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 18·40 Марші й вальси, **Мінхен** (405.4) 13·25 16·00 Концерт, **Штутґарт** (522.6) 10·45 Скрипка 14·15 Солісти, **Будапешт** (550,5) 13·30 Сальонова муз., 19·45 „Блакитна хусточка“ оп. Сілягія, 22·35 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 16·45 Для дітей, 19·30 Легка музика. **Рим** (420,8) 17·10 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Дочка полку“ ком. оп. Доніцетія.

Львівське радіо.

Пятниця, 26. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси. 12·10 Концерт, 12·45 Для жінок: „Як зберегти дитину від туберкульози?“, 13·00 Полудн. денник, 13·15 Органові твори з гр. пл. 15·30 Експорт. 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, спів, 16·45 Авд. для хорих, музика з гр. пл., 17·15 Загембський: Фортепяновий квінтет ґ-моль, оп. 34, 17·50 Огляд пер одиків, 18·00 Сільва рерум. театр. репертуар, 18·05 Париські театри, 18·15 Польські пісні в опр. Фр. Пуленса (спів, муз.), 18·45 Шимпанз (життя та звичаї звірів). 19·00 Хор Юранда з гр пл., 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Легка музика в вок. виг. орх. (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва. 20·05 Муз. балачка 20·15 Симф. концерт (орх. форт.: Орлов). В перерві: Веч. денник, як працюємо, 22·30 Рецитації поезій 23·05 Танк музика.

Субота, 27. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник. 13·05 Оп. фрагменти з гр. пл., 15·30 Експорт. 15·35 Біржа, 15·45 Найновіші гр. пл., 16·30 Театр Уяви: авд. для дітей „Перший лист“ (на осн. Ред. Кіплінґа), 17·00 Фортепян, 17·30 Арії та пісні (Зенон Дольницький), 17·50 Дім і родина: Зіпсований обід, 18·00 Літ. балачка про трьох Пайґертів, 18·10 Сільва рерум театр. реперт., 18·15 Хор. Реслер - Стоковська (мецосопран), 19.45 Прогулька до Сх. Прусії, 19·00, 19·30 Легка муз., 19·40 Як нині виглядає город Жовківських. 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка музика, спів, 20·45 Веч. денник 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., 21·45 Роковини народин Жеромського, 22·15 Танк. музика, 23·05 Виленська Зазуля 23·35 Сальонова музика з гр. пл., 24·00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Долар у Львові у приватних оборотах 5.26 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·38, Париж 34·91, Берлін 213·20, Ціріх 172·74, Амстердам 358·40, Прага без трансакцій, Італія 45·38, Нюйорк кабель 5·28 1/2, Нюйорк чеки 5·28.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від	до	льоко Львів від	до
Ріпак літній			34·00—	39·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 26. жовтня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла десерового	2·30 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	3·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. жовтня до 1. листопада ц. р. включно платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23)

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25 зол.
„	II „	„	1·00 „
Індики та індички	I кл.	„	1·13 „
„ „	II „	„	0·80 „
Кури молоді	I „	„	0·85 „
„ „	II „	„	0·50 „
„ старі	I „	„	0·80 „
„ „	II „	„	0·50 „
Качки	I „	„	0·85 „
„	II „	„	0·60 „

На годовані і негодовані гуси попиту зовсім нема. Тенденція слаба.

ОПОВІСТКИ

На Рідну Школу зложили в нашій Адміністрації зол. 10·— п. Осип і Марія з Мариновичів Менцінські з нагоди свого вінчання.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10.